

SISTEM FONETSKIH GREŠAKA FRANCUZA KOJI UČE RUSKI

Damir Horga

Danas učenje stranog jezika stavlja u jedan od prvih planova usvajanje fonetskog sistema jezika koji se uči. Taj zadatak nije nimalo lak ni jednostavan. Njegovo rješenje zahtijeva u prvom redu odgovor na jedno pitanje: zašto učenik učeći strani jezik ne može pravilno ponoviti i usvojiti neke fonetske elemente stranog jezika?

Ako odgovorimo na to pitanje i otkrijemo uzroke fonetskih grešaka, odgovor će uključiti i pravce za korekciju tih grešaka. Odgovor nam daje verbotonalni sistem.¹

Cilj nam je da na osnovu iskustva što smo ga stekli predajući ruski jezik (od 1964. do 1966. godine) na školi za prevodioce i interprete »Faculté Polytechnique de Mons« u Monsu (Belgija) iznesemo jedan primjer primjene principa verbotonalnog sistema u korekciji fonetskih grešaka učenika kojima je materinji jezik francuski a uče ruski.

Polazna tačka će nam biti usporedba tih dvaju fonetskih sistema i traženje razlike među njima.

Suglasnici

Konsonantski je sistem ruskog jezika mnogo bogatiji od sistema konsonanata u francuskom. U ruskom postoji 36 konsonantskih fonema dok ih francuski ima 21. Uz tu značajnu razliku u broju konsonanata pojavljuju se i neke druge razlike dvaju konsonantskih sistema, koje će biti izvor fonetskih grešaka učenika. Obzirom na razlike i sličnosti i probleme konsonante možemo podijeliti u četiri grupe.

a) Palatalizirani konsonanti.

Palatalizirani konsonanti kojih u francuskom nema* čine jednu od bitnih karakteristika konsonantskog sistema ruskog jezika (17 palataliziranih fonema). U francuskom ako do pojave palatalizacije dolazi ona je fonetska a ne fonološka kao u ruskom.

b) Slični konsonanti

To su konsonanti kod kojih je problem suštinski isti kao i kod konsonanata grupe a) (tj. u francuskom postoje konsonanti koji su vrlo slični ruskima) samo se ne radi o razvijanju palatalizacije (iako smo u tu grupu uključili i neke palatalizirane konsonante), već o nekim drugim nijansama mjesta artikulacije dok su način artikulacije i zvučnost konsonanata u oba jezika isti. To su konsonanti: [r], [r'], [ʁ], [l'], [n'], [ž], [š], [j],

¹ Vidi »Govor« 1 i 2: Guberina, Gospodnetić, Orlandi, Škarić; »Revue de Phonétique« 1: Vuletić

* (osim glasa [ʃ] koji se može smatrati palatalizacijom glasa [n] iako je [ʃ] ustvari palatal.)

c) Konsonanti koji ne postoje u francuskom

Kriterij nam je bio način artikulacije. Tu grupu čine konsonanti: [c], [č'], [h], [h'].

d) Konsonanti isti u oba jezika

Ostali ruski konsonanti su fonološki jednaki francuskim, a njihove fonetske razlike će se postići pravilnim ritmom, intonacijom i čitavim fonetskim kontekstom.

Sistem grešaka

a) Palatalizirani konsonanti

Francuski učenici percipiraju ruske palatalizirane konsonante ili kao odgovarajući nepalatalizirani konsonant ili kao kombinaciju odgovarajućeg nepalataliziranog konsonanta s glasom [j]. Greška će biti nepalataliziran konsonant ako za mekim konsonantom slijedi vokal [i]. Ako je vokal koji slijedi za mekim konsonantom [a], [e] [o], [u] greška će biti nepalataliziran konsonant plus [j].

Znači da je sa stanovišta artikulacije njihov izgovor suviše labav, nedovoljno napet, a sa stanovišta fiziološke percepcije visine ti su glasovi izgovoreni prenisko, njihov visoki frekvencijski elemenat nije percipiran pa nije nađena ni adekvatna artikulacija.

Okluzivi:

Bilabijali: [b'], [p'].

Greška: 1. [b], [p] ispred [i]; u finalnoj poz. [p]
2. [bi], [pi] ispred [a], [e], [o] [u].

Dentali: [d'], [t'].

Greška: 1. [d], [t] ispred [i];
[t] u finalnoj poziciji.
2. [di], [ti] ispred [a], [e], [o], [u].
3. [dž'], [č'] — u nekim slučajevima prelabava artikulacija vrlo napetih palataliziranih okluziva može dati afrikate koje su akustički dosta visoke pa zato akustički bliske palataliziranim okluzivima, ali su manje napete pa je takva artikulacija još uvijek nepravilna.

Velari: [g'], [k'].

Greška: 1. [g], [k] ispred [i];
2. [gi], [ki] ispred [e].

Greške koje nastaju kod ovih konsonanata nisu toliko velike jer su uvijek u poziciji ispred prednjih vokala koji u dosta velikoj mjeri palataliziraju njihov izgovor.

Frikativi:

Labio-dentali: [v'], [f'].

Greška: 1. [v], [f] ispred [i]
[f] u finalnoj poziciji.
2. [vi], [fi] ispred [a], [e], [o], [u].

Dentali: [z'], [s'].

Greška: 1. [z], [s] ispred [i].
[s] u finalnoj poziciji.
2. [zi], [si] ispred [a], [e], [o], [u].

Alveolari:

Greška: 1. [ž:], [š:]. U svim su pozicijama ovi konsonanti izgovoreni bez dopunske palatalizacije i bez odgovarajuće dužine koja prati te glasove.

Palatal: [j]

Greška: 1. [i]. Ruska frikativna varijanta fonema [j] se zamjenjuje francuskim poluvokalom [i].

Nazali:

Bilabijal: [m']

Greška: 1. [m] ispred [i] i u finalnoj poziciji.
2. [mi] ispred [a], [e], [o], [u].

Dentali: [n']

Greška: 1. [ɲ] Rusko dentalno [n'] se zamjenjuje francuskim palatalnim konsonantom pa se dobiva prevelik stupanj palatalizacije.
2. [n]. Palatalizacija je potpuno ispuštena.

b) Slični konsonanti

Likvidi:

Dentali: [ʎ].

Greška: 1. [ʎ] — Učenik nije percipirao duboki frekvencijski element glasa i nije u svojoj artikulaciji podigao zadnji dio jezika što daje glasu [ʎ] prizvuk glasa [u].
2. [u] — U intervokalnoj poziciji ponekad se labavo artikulirano [ʎ] percipira kao [u].

Palatalizirani: [l'].

Greška: 1. [l] — Nije postignuta potrebna palatalizacija, već je izgovoren francuski nepalatalizirani glas.
2. [i] — Ta je greška karakteristična za glas [l'] koji se nalazi u finalnoj ili intervokalnoj poziciji.

Alveolari: [r]

Greška: [r] — velarno. Rusko apikalno [r] se zamjenjuje francuskim velarnim [r]. Iako je ruski glas nepravilno percipiran, prije svega se radi o teškoći da se savlada artikulatorna navika, jer i pored mogućnosti da učenik slušno razlikuje ta dva glasa (apikalni i dorsalni) izgovor ostaje dorsalan.

Palatalizirani: [r'].

Greška: 1. [r] — dorsalno. Teškoći koja postoji kod glasa [r] se dodaje teškoća postizanja palatalizacije, pa je greška ili dorsalno [r] ili
2. donekle korigirano apikalno [r] ali bez palatalizacije ili
3. [ri] tj. greška kao i kod ostalih palataliziranih konsonanata.

Frikativi:

Alveolari: [ž], [š],

Greška: 1. [ž], [š] (francuski glasovi). Francuski su glasovi frekvencijski viši od ruskih. Sa stanovišta artikulacije za ruske je glasove karakterističan znatan stupanj labijalizacije i stanovito podizanje zadnjeg dijela jezika.

c) Konsonanti koji ne postoje u francuskom.

Iako možda izgleda da će ova grupa konsonanata predstavljati velike teškoće često je puta lakše kod učenika razviti jedan novi glas koji ne postoji u materinjem jeziku nego ispraviti grešku koja je bliska glasu stranog jezika.

Afrikate:

Dental: [c].

Greška: 1. [s]. Afrikata je percipirana kao frikativ.

Alveolari: [č']

Greška: 1. [t+š]. Nema slivene artikulacije već se osjećaju dva elementa.
2. [č]. Artikulaciji nedostaje elemenat palatalizacije, a akustički je glas prenizak.

Frikativi:

Velari: [h], [h'].

Greška: 1. [k]. Velarni frikativi se zamjenjuju velarnim okluzivom. Kada se ta greška ispravi i postigne pravilna artikulacija glasa [h] tada se glas [h'] zamjenjuje ili glasom

1. [h] ispred [i] ili kombinacijom
2. [hi] ispred [e].

d) Konsonanti isti u oba jezika

Kao što smo rekli konsonanti te grupe se percipiraju i artikuliraju pravilno bez teškoća.

Okluzivi:

Bilabijali: [b], [p].

Dentali: [d], [t].

Velari: [g], [k].

Frikativi:

Labio-dentali: [v], [f].

Dentali: [z], [s].

Nazali:

Bilabijal: [m].

Dental: [n].

Poluvokal:

Palatal: [j]

e) Konsonantske grupe

Pored teškoća u izgovoru pojedinih glasova stanovite probleme predstavljaju i neke konsonantske grupe.

Konsonantska grupa [dn] — greška [n].

Konsonantska grupa [dn'] greška [n] ili [ʃ].

Problem su i bezvučni konsonanti koji ispred [v] prelaze u zvučne parove:

grupa [tv] — greška [dv];

grupa [stv] — greška [zdv];

grupa [sv] — greška [zv].

f) Dugi konsonanti

Kao što smo vidjeli kod dugih konsonanata [ž'] i [š'] da se izgovaraju kao kratki, tako se i ostali dugi konsonanti izgovaraju kao odgovarajući kratki par.

Samoglasnici

Za razliku od sistema konsonanata sistem vokala u ruskom jeziku je siromašniji nego u francuskom. U ruskom sistemu ima 12 vokala, (uključujući i nenaglašene vokale) a u francuskom 16. Druga razlika tih dvaju sistema je u tome da je francuski vokalski sistem napetiji od ruskog. To se odnosi kako na naglašene tako i na nenaglašene vokale, koji su u ruskom naročito labavi i reducirani. Redukcija vokala je jedna od bitnih karakteristika ruskog sistema.

U ruskom je jeziku konsonantski sistem zapravo fonetski kostur jezika dok se vokali prilagođavaju konsonantima. Kvalitet vokala u smislu akomodacije je određen konsonantskim kontekstom. Upravo zbog bogatstva konsonantskog sistema vokali će biti pod najrazličitijim utjecajima od pozicije CVC do C'VC'. Pravilno usvajanje stih tih fonetskih, akomodacijskih kvaliteta vokala će ovisiti o pravilnom izgovoru konsonanata i ako su konsonanti pravilno usvojeni onda će i te kvalitete biti pravilne.

Sistem grešaka

a) Naglašeni vokali

Vokal [a] ne predstavlja problem.

Vokal [ɛ] se izgovara prezatvoreno, prenapeto i bez dopunske i-artikulacije.

Vokal [é] ne predstavlja problem.

Vokal [o] je vrlo često prezatvoren (kao francusko zatvoreno o) i to naročito u finalnoj poziciji: nedostaje mu i dopunska u-artikulacija.

Vokal [u] ne predstavlja problem.

Vokal [y] francuski učenici izgovaraju kao [i] ili u nekim pozicijama (naročito u finalnoj) kao [œ].

b) Nenaglašeni vokali

Nenaglašeni se vokali izgovaraju prenapeto, ali se uz pravilan ritam i intonaciju njihov izgovor korigira.

Vokali [i] i [u] u nenaglašenoj poziciji ne gube na svojoj jasnoći i napetosti što je nepravilno.

Vokali [ʌ] i [ə] se ne reduciraju već se izgovaraju kao vokal [a].

Nenaglašeni vokal [e] se izgovara kao [i], a ponekad se (naročito u finalnoj poziciji) izgovara kao francusko zatvoreno [é].
Nenaglašeni vokal [y] predstavlja uglavnom iste poteškoće i izaziva iste greške kao vokal [y] u naglašenoj poziciji.

Intonacija

1. Problem predstavlja silazna intonacija koja u ruskom zahvaća veliki visinski razmak. Ona je obično ostvarena skokom jako visoko a slijedeći nenaglašeni slogovi su nisko. Tako da se ustvari dobiva intonacioni skok. Francuska greška je ili neostvarenje tog velikog skoka ili je silaznost ostvarena na naglašenom slogu za trajanja kojega se mijenja ton.

2. Isto se kod uzlazne intonacije umjesto tonskih skokova ostvaruje promjena tona na naglašenom slogu.

3. Česta je greška da se silazna intonacija zamjenjuje uzlaznom.

4. Ponekad se visina tona poistovjećuje s akcentom.

Ritam

Ponekad se mirni i ne toliko izraziti ritam ruske rečenice sjecka.

NEKI POSTUPCI U FONETSKOJ KOREKCIJI NAVEDENIH GREŠAKA

Verbotonalni je sistem dao i osnovne postavke za korekciju fonetskih grešaka. Ne iznoseći detaljno te postavke, već ih primjenjujući na naš problem, iznijet ćemo neke postupke što smo ih koristili u korekciji francuskih učenika koji uče ruski.

Prema verbotonalnom sistemu fonetska se korekcija vrši:

- a) intervencijom u toku emisije
- b) intervencijom u toku transmisije.

a) Intervencija na emisiju (korekcija u razredu)

Koristeći i različito kombinirajući ritam, intonaciju, frekvenzijske karakteristike glasa, susjedne glasove, napetost i afektivnost situacije kao elemente emisije i uzimajući u obzir grešku učenika verbotonalni sistem daje principe za korekciju.

Nastavnik u svom izgovoru — emisiji bira optimalne pozicije i optimalan izgovor za glas-problem, a to će omogućiti učeniku da pravilno percipira glas. Dat ćemo optimalne fonetske pozicije za korekciju navedenih grešaka.

1) Palatalizirani konsonanti

Korekcija izgovora palataliziranih konsonanata se vrši u fonetski najnapetijoj poziciji, a to je inicijalna pozicija ispred naglašenog vokala. Daje se napeta i kratka artikulacija. Palatalizirani glas-problem se može postaviti u uzlaznu intonaciju koja je također nosilac veće napetosti. Isto tako intonacioni vrh usklične intonacije povećava napetost, pa je i to povoljna fonetska pozicija za postizanje napetosti tih glasova. Opravdane su i pozicije ispred napetih, naglašanih vokala. Susjedni glasovi moraju biti napeti i što bliži prednjem izgovoru, da bi i izgovor palataliziranog glasa postao što

predniji. Situacije treba da su afektivne pa će i to biti jedan elemenat napetosti koji će pomoći da se ostvari napetiji, tj. pravilni izgovor palataliziranog glasa.

- [b'] О тебе? — upitna intonacija
 Вей, Коля! — imperativ, afektivna situacija, usklična intonacija s glasom [b'] u inicijalnoj, napetoj poziciji i na intonacionom vrhu
 Избить бедного. — u susjedstvu napetih i frekvenciji visokih glasova.
- [p'] Пей пиво. — imperativ, usklična intonacija, inicijalna pozicija
 В степи? — upitna, uzlazna intonacija
 С Петей иду. — susjedstvo frekvencijski visokog glasa [s]
- [d'] Дивные дети. — inicijalna pozicija ispred napetog i naglašenog vokala [i]
 Иди. — imperativ, između dva prednja vokala
- [t'] Тихо! Тигр! — kao i za [d'] optimalna je pozicija ispred naglašenog vokala [i]; afektivna situacija i usklična intonacija, inicijalna pozicija
 Он стих. — susjedstvo frekvencijski visokog [s]
- [g'] С Геней герой. — u kombinaciji s visokim [s]
 Гибель героя. — inicijalna pozicija i napeti prednji vokal [i]
- [k'] Кира на реке. — inicijalna pozicija i uzlazna intonacija
- [v'] Витя, видишь?! — usklična intonacija, afektivna situacija
 Весь вечер веет. — inicijalna pozicija
- [f'] Там кровь? — upitna intonacija
 Финики Фёдора. — inicijalna pozicija
- [z'] Зине зимой холодно. — inicijalna pozicija
- [s'] Она оделась? — upitna intonacija
 Сима, сиди! — afektivnost, usklična intonacija
- [ž':] Позже? — Kako je broj riječi u kojima se ova varijanta fonema /ž/ pojavljuje dosta mali, nema mogućnosti traženja optimalnih pozicija. Može se uzeti upitna intonacija. Daje se produženi izgovor.
- [š':] Ищи ци. — između napetih i prednjih vokala; važno je da nastavnik u svom izgovoru potencira dužinu i napetost glasa.
- [m'] Мир миру. — inicijalna pozicija
 В семь? — upitna intonacija
- [n'] Небо ниско. — Budući da se greška kreće između dvije pozicije [n] i [ɲ] traži se sredina između te dvije artikulacije koja je pravilna za [n']. U ovisnosti od greške učenik se odvlači u drugu stranu.
 Няня дома.

2) Slični konsonanti

Svaki od tih konsonanata predstavlja zaseban problem pa će i postupci u fonetskoj korekciji i optimalne fonetske pozicije za svaki konsonant biti različite.

- [ɫ] — Stražnja artikulacija i duboki frekvencijski elemenat se najlakše ostvaruju u finalnoj poziciji, u silaznoj intonaciji i u susjedstvu zadnjih vokala.

Журнал под столом.

Percepcija [ɫ] kao [u] se lako ispravlja intenzivnijom i izrazitijom artikulacijom, ali tada učenik često odlazi u prvu grešku tj. izgovora [l] umjesto [ɫ].

- [l'] — Ako je greška artikulacija [l] umjesto [l'] ona se ispravlja kao i kod ostalih palataliziranih konsonanata tj. traži se optimalna fonetska pozicija da bi se realizirala dopunska palatalna artikulacija.

С Лидой. — visoki i napeti [s] i [j]

Они читали? — uzlazna intonacija

- [r] — Optimalna pozicija je u susjedstvu vokala i to najneutralnijeg vokala [a] ili se prednja artikulacija postiže iza dentala [t], [d].

Рано утром. Друг дома.

Da bi se aktivirao vrh jezika može se u samom izgovoru dati veći broj vibracija, udara jezika, nego što je uobičajeno za prirodnu artikulaciju. Kad učenik stekne osjećaj pravilnog mjesta artikulacije ta isforsirana artikulacija se vrati na normalnu.

- [r'] — Kao i kod drugih palataliziranih konsonanata traži se optimalna pozicija.

Ирина режет. — napeti, prednji vokali i

Игорь? — uzlazna intonacija

- [ʒ] — Optimalna fonetska pozicija je uz duboke, labijalizirane vokale i u silaznoj intonaciji.

А Жук жужжал.

- [š] — Optimalna pozicija je kao i za glas [ž] osim što se glas [š] može pojaviti i u finalnoj poziciji koja je također optimalna za taj glas.

Шура наш.

- [j] — Pojava ove varijante fenomena /j/ je određena fonetskom pozicijom. U artikulaciji treba naglasiti napetost te varijante i njen frikativni elemenat. Optimalna je inicijalna pozicija.

Я ем ягоды.

3) Konsonanti koji ne postoje u francuskom

- [c] — Daje se napeta artikulacija s nešto produženim okluzivnim dijelom i kratkim i brzim frikativnim dijelom tog glasa. Optimalna je inicijalna pozicija uz napete vokale.

Цельи цирк.

- [č'] — Kao i kod [c] daje se napeta artikulacija s produženom okluzivom. Da bi se ostvario palatalni elemenat glasa optimalne

su one fonetske pozicije koje su optimalne i za ostale palatalizirane glasove.

Не кричи. — između napetih vokala, afektivnost
Читай. — inicijalna pozicija

[h] — Artikulaciju počinjemo izdahom koji prelazi u produženu frikciju. Na taj način smanjujemo napetost i napeti [k] prelazi u [h].

Сухой охотник. Хорошо.

[h'] — Palatalizacija se postiže u inicijalnoj poziciji uz napete vokale.

И химик и химия.

4) Konsonantske grupe

Konsonantske grupe ne predstavljaju veće probleme. Dovoljno je da se izrazitije artikulira konsonant koji je propušten ili zamijenjen drugim da bi učenici to uočili i zatim i usvojili.

5) Dugi konsonanti

Da bi ih učenik uočio kao posebnu fonetsku karakteristiku treba im produžiti artikulaciju, a kasnije se vratiti na prirodnu artikulaciju.

6) Samoglasnici

a) Naglašeni

[ɛ] — Optimalne pozicije su ili iza frekvencijski dubokih konsonata ili iza okluziva koji svojom eksplozijom daju veću otvorenost vokalu.

Цельный цех.
Дело в том.

[o] — Kao [ɛ] dobiva iza okluziva i afrikata određeni stupanj otvora
Тот дом. О ком?

[y] — Optimalne pozicije su ili iza frekvencijski dubokih konsonanata koji favoriziraju percepciju dubokog frekvencijskog elementa vokala [y].

Мы мылись. Выпили.

ili poslije konsonanta [s] koji mu daje određenu napetost i zatvorenost i kod pogreške [œ] eliminira labijalnost:

У сына сыр.

b) Nenaglašeni

Glavni je faktor pravilnog usvajanja nenaglašениh vokala insistiranje na pravilnom usvajanju intonacije i ritma, jer će oni najbolje prenijeti karakteristike nenaglašениh vokala.

Svi se nenaglašени vokali mogu korigirati u rečenicama sa silaznom intonacijom koja favorizira labav izgovor.

7) Intonacija i ritam

Da bi se ostvarilo pravilno imitiranje intonacije i ritma, nastavnik svojim izgovorom podvlači one elemente koje učenik ne može usvojiti. Takav je izgovor samo jedna etapa preko koje se učenika odvlači od njegove greške, a zatim se i nastavnik i učenik vraćaju na normalnu intonaciju.

b) Intervencija u toku transmisije (mašinska korekcija)

Emisija ostaje nepromijenjena ali se u transmisiju uključuje aparat SUVAG-Lingua koji nam omogućuje da sistemom filtera djelujemo na emitiranu rečenicu tako, da se osigura pravilna percepcija glasa-problema. Dajemo tabelu optimala glasova za ruski jezik i spisak rečenica za korekciju pojedinih fonetskih problema pomoću aparata SUVAG-Lingua.

OPTIMALE RUSKIH GLASOVA

a	800 — 1600 Hz	f'	1600 — 3200 Hz
ε	1200 — 2400 Hz	v	600 — 1200 Hz
é	2400 — 4800 Hz	v'	2400 — 4800 Hz
i	3200 — 6400 Hz	s	6400 — 12800 Hz
o	400 — 800 Hz	s'	6400 — 12800 Hz
u	200 — 400 Hz	z	4800 — 9600 Hz
y	1600 — 3200 Hz	z'	4800 — 9600 Hz
p	300 — 600 Hz	š	1200 — 2400 Hz
p'	2400 — 4800 Hz	š':	3200 — 6400 Hz
b	300 — 600 Hz	ž	1200 — 2400 Hz
b'	2400 — 4800 Hz	ž':	1600 — 3200 Hz
t	1200 — 2400 Hz	h	600 — 1200 Hz
t'	2400 — 4800 Hz	h'	1200 — 2400 Hz
d	1200 — 2400 Hz	j	2400 — 4800 Hz
d'	1600 — 3200 Hz	m	150 — 300 Hz + 800 — 1600 Hz
k	600 — 1200 Hz	m'	150 — 300 Hz + 3200 — 6400 Hz
k'	1600 — 3200 Hz	n	100 — 200 Hz + 1200 — 2400 Hz
g	600 — 1200 Hz	π'	200 — 400 Hz + 2400 — 4800 Hz
g'	1600 — 3200 Hz	l	400 — 800 Hz
c	4800 — 9600 Hz	l'	1200 — 2400 Hz
č'	2400 — 4800 Hz	r	600 — 1200 Hz
f	600 — 1200 Hz	r'	1200 — 2400 Hz

Rečenice za fonetsku korekciju

[p]	Папа упал. Папа поёт. Паша упала. Паше попало.		Дикие дети. Сиди с девушкой. Сиди с диктором.
[p']	Спеть песню. Пепел в печке. Пётр, пей пиво. Петя пишет письма.	[k]	Каково какао? Какая кошка? Какой кокос? Кого Коля закутал? Какая скука!
[b]	Баба богата. Бабушкой буду. Бабочки боится. Забуду басню.	[k']	Кепки в руке нет. На реке Оке. Кинуть две кепки. С кем Кира?
[b']	Избить бедного. Не бей бедного. Бегаёт без обеда. Белка бегаёт.	[g]	Гогот гусей. Галя гладит галстук. Гуляй по городу. Гриша готов.
[t]	Тот отнесёт. Таня тут. Там танцуют. Тут уток нет.	[g']	Гибель гения. Геня сгинул. С гипсом на ноге. Гипс на ноге.
[t']	У тети тихо. Тихо! Тигр. Не теряйте стихи. Темная тень.	[c]	Герой гибнет. Целый центр. Цех в центре. Цветок цвел. Цирк без певца.
[d]	Дама дома. Дуб далеко. Думу думать. Дай Дусе подарок.	[č']	Он часто читает. Чистый чулочек. Чистая чайная чашка. Чернила черные. Точи, не кричи.
[d']	Иди один. Сделай диван.		

[f]	Фуфайка Фомы. Фунт фруктов. Фото фабрика. Фабрика фосфата.	[m']	Много марок там. Марка моей машины. Мина на месте. Мирный механик. Мех мягкий.
[f']	Профессор Федор Федорович. Финки у Федора. Ферма Федора.	[n]	Мир в семье. Новый нанос. Она носит носки. Нам надо банан. Кино надо найти.
[v]	Кофе и кафейник. Вова возит. Вот ваша ваза. Вову зовут. Ваня на заводе.	[n']	Няни нет. Они поняли няню. Никого нет. Мне некогда.
[v']	Вера, веди Витю. Весь вечер веет. Ветер веет весной. Вера видит ветку.	[l]	Стул у стола. Читал журнал. Уснула в углу.
[s]	У Сани сосуд. Сумка своит сто рублей. Соня сама стоит. В лесу стоит сосна.	[l']	Передал доклад. Люся любит Олега. Люблю лес. Налет самолетов. Летом лимонов нет.
[s']	Где учусь? Синий ситец. Сима, сиди. Сима, сиди до семи.	[r]	Рука на руле. Ровная дорога на право. Работай рано утром. Друг дрожит.
[z]	Зуб заболел у Зои. Зоя за забором Зоя заказала зонтик Звонок зазвонил.	[r']	Ирина режет репу. Сирена в море. Срезать березу. Три зрителя.
[z']	Зина, вези землю. Зина зимой зибнет. Зеркало озера. Зеленая зелень.	[a]	Как там? Парк там. Так устал. Дал газ.
[ʒ]	У шуры ушанка. Шура шутит пошло. Шушун у Маши. Шашка и шуба.	[e]	Поэт в центре. Этот шест цел. Жест деда. Хлеб на плите.
[ʒ']	У Шуры ушанка. Ищи овощи. Ищи счастье. Щит со щелью.	[e]	Дети сели. Весь на плите. Весь север. Здесь с семи. Эти сети.
[ʒ]	Жук жужжал. Жарит жаркое. Жене жарко. Жожу за журналом.	[i]	Синий ситец. Сима сидел. Сильная сирена. Кто дома.
[ʒ']	Поезжай позже. Он уезжает позже.	[o]	Он тоже дома. Тот кот тонок. После боя покой.
[h]	И худое уходит. Сухой пух. Хор уходит. Хохот хором.	[u]	Куда идут утром? У кума утка. Губка у стула. Тут кубик и кукла.
[h']	И химик и химия. Хитрый химик. Стихи о блохе.	[y]	У сына сыр. Мы мыслись мылом. Вышел к Ирe. Вык был там.
[j]	Юра едет на юг. Ягоды яркие. Я ем ягоды. Майор поет.		
[m]	Мама моет. Мой мальчик.		

Damir Horga

SYSTÈME DES FAUTES PHONÉTIQUES DES FRANÇAIS QUI APPRENNENT LE RUSSE

Résumé

Ce travail est une application de principes de la méthode verbotonale dans la confrontation phonétique entre le français et le russe.

Dans la première partie on décrit le système des fautes des élèves français qui apprennent le russe (I) Consonnes: a) consonnes palatalisés, b) consonnes

qui, par leur manière d'articulation, sont semblables dans les deux langues, c) consonnes n'existant pas en français; II) Voyelles: a) accentuées, b) non-accentuées; III) Intonation; IV) Rythme.

Dans la deuxième partie on décrit certains procédés de correction des fautes phonétiques présentées dans la première partie, on donne la liste des phrases optimales pour la correction phonétique ainsi que la liste des octaves optimales des phonèmes russes.

Damir Horga

THE SYSTEM OF PHONETIC MISTAKES OF FRENCH-SPEAKING PERSONS WHO LEARN RUSSIAN

Summary

The author deals with the principles of verbotonal method and their application to confrontation of two languages: French and Russian.

In the first part he describes the system of mistakes made by French-speaking pupils who learn Russian in the following order:

1. Consonants: a. palatalized consonants
b. consonants which are according to the way of articulation similar in both languages
c. consonants which are non-existent in French
2. Vowels: a. stressed
b. unstressed
3. Intonation
4. Rhythm

In the second part, the author describes certain methods applied to the correction of these phonetic mistakes and lists the optimal sentences as well as the acoustic optimals of Russian sounds.

Дамир Хорга

СИСТЕМА ФОНЕТИЧЕСКИХ ОШИБОК ФРАНЦУЗСКИХ УЧАЩИХСЯ РУССКОМУ ЯЗЫКУ

Содержание

В работе применены принципы верботонального метода в случае столкновения французской и русской речи.

В первой части статьи описывается система ошибок французских учеников учащихся русскому языку I) Согласные: а) мягкие согласные, б) согласные, которые по способу артикуляции те же в обоих языках, в) согласные не существующие в французском языке; II) Гласные: а) ударные, б) безударные; III) Интонация, IV) Ритм.

Во второй части описываются некоторые приемы, которые применяются в коррекции этих фонетических ошибок и дается список оптимальных предложений для коррекции.